

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2005. gada 12. jūlija *

Lieta C-304/02

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 228. pantam, ko 2002. gada 27. augustā cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv M. Nolins [*M. Nolin*], H. van Lirs [*H. van Lier*], un T. van Reins [*T. van Rijn*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Francijas Republiku, ko pārstāv Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. Kolomba [*A. Colomb*], pārstāvji,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*] (referents) un K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši K. Gulmans [*C. Gulmann*], Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*],

ģenerālvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretāre M. Muhika Arsamendi [*M. Múgica Arsamendi*], galvenā administratore,
pēc tam M. F. Kontē [*M.-F. Contet*], galvenā administratore, un H. fon Holšteins [*H. v. Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 3. martā,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 29. aprīlī,

ņemot vērā 2004. gada 16. jūnija rīkojumu par mutvārdu procesa atsākšanu,

noklausījusies mutvārdu apsvērumus, ko tiesas sēdē 2004. gada 5. oktobrī sniedza:

— Komisijas vārdā — G. Marenko [*G. Marengo*], K. Lādenburgers [*C. Ladenburger*] un T. van Reins [*T. van Rijn*], pārstāvji,

— Francijas Republikas vārdā — R. Abraāms [*R. Abraham*], Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. Kolomba [*A. Colomb*],

— Beļģijas Karalistes vārdā — J. Devaders [*J. Devadder*], pārstāvis,

- Čehijas Republikas vārdā — T. Bočeks [*T. Boček*], pārstāvis,

- Dānijas Karalistes vārdā — A. R. Jakobsens [*A. R. Jacobsen*] un J. Molde [*J. Molde*], pārstāvji,

- Vācijas Federatīvās Republikas vārdā — V. D. Plesings [*W. D. Plessing*], pārstāvis,

- Grieķijas Republikas vārdā — Aika Samoni [*Aik Samoni*] un E. M. Mamuna [*E. M. Mamouna*], pārstāves,

- Spānijas Karalistes vārdā — N. Diasa Abada [*N. Diaz Abad*], pārstāve,

- Īrijas vārdā — D. O'Donels [*D. O'Donnell*] un P. Makens [*P. McCann*], pārstāvji,

- Itālijas Republikas vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis,

- Kipras Republikas vārdā — D. Lisandru [*D. Lyssandrou*] un E. Papageorgiu [*E. Papageorgiou*], pārstāvji,

- Ungārijas valdības vārdā — R. Šomšiča [*R. Somssich*] un A. Mullere [*A. Muller*], pārstāves;

- Nīderlandes Karalistes vārdā — J. van Bakela [*J. van Bakel*], pārstāve,

- Austrijas Republikas vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], *Rechtsanwalt*,
- Polijas Republikas vārdā — T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvis,
- Portugāles Republikas vārdā — L. Fernandišs [*L. Fernandes*], pārstāvis,
- Somijas Republikas vārdā — T. Pinne [*T. Pynnä*], pārstāve,
- Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes vārdā — D. Andersons [*D. Anderson*], *QC*,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 18. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

¹ Savā pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu:

- atzīt, ka Francijas Republika, neveicot vajadzīgos pasākumus 1991. gada 11. jūnija sprieduma izpildei lietā C-64/88 Komisija/Francijs (*Recueil*, I-2727. lpp.), nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 228. pants;

- piespriest Francijas Republikai, sākot no minētā sprieduma Komisija/Francija pasludināšanas brīža, līdz minētā sprieduma Komisija/Francija izpildes brīdim maksāt Komisijai kavējuma naudu, ieskaitot šo naudas summu kontā "Eiropas Kopienas pašu līdzekļi", EUR 316 500 apmērā par katru nokavēto dienu, veicot nepieciešamos pasākumus 1991. gada 11. jūnija sprieduma izpildei;

- piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Kopienų tiesiskais regulējums

Tiesiskais regulējums kontroles jautājumos

- 2 Padome ir ieviesusi noteiktus kontroles pasākumus attiecībā uz zvejniecību, ko veic dalībvalstu kuģi. Secīgi šie pasākumi tika noteikti Padomes 1982. gada 29. jūnija Regulā (EEK) Nr. 2057/82 par noteiktu pasākumu veikšanu attiecībā uz dalībvalstu kuģu zvejas uzraudzību (OV L 220, 1. lpp.), kuru atcēla un aizstāja ar Padomes 1987. gada 23. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2241/87 par noteiktu pasākumu veikšanu attiecībā uz zvejas uzraudzību (OV L 207, 1. lpp.), kura, sākot no 1994. gada 1. janvāra, tika atcelta un aizstāta ar Padomes 1993. gada 12. oktobra Regulu (EEK) Nr. 2847/93, ar kuru izveido kontroles sistēmu, kas piemērojama kopējai zivsaimniecības politikai (OV L 261, 1. lpp.).

- 3 Pēc savas būtības šajās regulās noteiktie uzraudzības pasākumi ir identiski.

4 Regulas 2847/93 1. panta 1. un 2. daļā paredzēts:

“1. Lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas principiem, ar šo tiek izveidota Kopienas sistēma, iekļaujot atsevišķus noteikumus, lai veiktu tehnisko apsekošanu:

- saglabāšanas un resursu pārvaldības pasākumiem,
- struktūrpasākumiem,
- pasākumiem, kas attiecas uz tirgus kopēju organizāciju,

kā arī konkrētus noteikumus attiecībā uz sankciju efektivitāti gadījumos, kad augstākminētie pasākumi netiek ievēroti.

2. Šim nolūkam katra dalībvalsts saskaņā ar Kopienas noteikumiem pieņem atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu sistēmas efektivitāti. Tās kompetento iestāžu pārziņā tiek nodoti pietiekami līdzekļi, lai tām būtu iespēja veikt savus inspekcijas un kontroles uzdevumus, kā noteikts šajā regulā.”

5 Šīs pašas regulas 2. panta 1. punktā noteikts:

“Lai nodrošinātu saskaņu ar visiem spēkā esošajiem noteikumiem, kas attiecas uz saglabāšanas un kontroles pasākumiem, katra dalībvalsts savā teritorijā un savos ūdeņos, uz kuriem attiecas tās suverenitāte vai jurisdikcija, uzrauga zvejniecību un

saistītas darbības. Tā pārbauda zvejas kuģus un izmeklē visas darbības, tādējādi pārliecinoties par šīs regulas īstenošanu, ieskaitot piestāšanu krastā, pārdošanu, transportēšanu un zivju uzglabāšanu un reģistrējot piestāšanu krastā un pārdošanu.”

6 Atbilstoši minētās regulas 31. panta 1. un 2. punktam:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek veikti atbilstīgi pasākumi, ieskaitot administratīvas vai kriminālprocesuālas darbības saskaņā ar attiecīgās valsts tiesībām, attiecībā pret fiziskām vai juridiskām personām, kas atbildīgas par to, ka netiek ievērota kopēja zivsaimniecības politika, jo īpaši pēc uzraudzības vai inspekcijas, kas veikta saskaņā ar šo regulu.

2. Tiesvedībai, kas uzsākta, ievērojot 1. punktu, saskaņā ar attiecīgām valsts tiesību normām jāspēj efektīvi atņemt atbildīgajām personām ekonomisko labumu, kas iegūts no šādiem pārkāpumiem, vai uzrādīt rezultātus, kas proporcionāli šādu pārkāpumu nopietnībai, efektīvi apkarojot turpmākus līdzīgus pārkāpumus.”

Tehniska rakstura tiesiskais regulējums

7 Tehniskie zivju resursu saglabāšanas pasākumi, ko paredz tiesiskais regulējums par kontroli, ir definēti Padomes 1983. gada 25. janvāra Regulā (EEK) Nr. 171/83 (OV L 24, 14. lpp.), ko atceļ un aizstāj ar Padomes 1986. gada 7. oktobra Regulu (EEK) Nr. 3094/86 (OV L 288, 1. lpp.), ko savukārt no 1997. gada 1. jūlija atceļ un

aizstāj ar Padomes 1997. gada 29. aprīļa Regulu (EEK) Nr. 894/97 (OV L 132, 1. lpp.), ko, sākot no 2000. gada 1. janvāra, daļēji atceļ un aizstāj ar Padomes 1998. gada 30. marta Regulu (EK) Nr. 850/98 par zvejas resursu saglabāšanu, izmantojot tehniskos līdzekļus jūras organismu mazuļu aizsardzībai (OV L 125, 1. lpp.).

- 8 Pēc savas būtības šajās regulās noteiktie tehniskie pasākumi ir identiski.

- 9 Šie pasākumi tostarp attiecas uz minimālo tikla acu lielumu, aizliegumu izmantot ierīces, ar kurām acis jebkurā zvejas tīkla vietā tiek aizsprototas vai tiek samazināts to lielums, aizliegumu pārdot zivis, kas nav sasniegušas minimālo izmēru (turpmāk tekstā — “neatbilstoša izmēra zivis”), izņemot gadījumus, kad tās ir ekvivalentas ierobežotai daļai no loma (turpmāk tekstā — “papildu nozveja”).

Spriedums lietā Komisija/Francijs

- 10 Iepriekš minētajā spriedumā Komisija/Francijs Tiesa nosprieda:

“Francijas Republika, laikā no 1984. līdz 1987. gadam neveicot nekādu kontroli, ar ko tiktu nodrošināti Regulā [Nr. 171/83] un Regulā [Nr. 3094/86] paredzētie Kopienas tehniskie noteikumi par zivju resursu saglabāšanu, nav izpildījusi ar Regulas [Nr. 2057/82] 1. pantu un Regulas [Nr. 2241/87] 1. pantu uzdotos pienākumus.”

11 Šajā spriedumā Tiesas pārmetumi Francijas Republikai bija šādi:

- nepietiekama kontrole attiecībā uz minimālo tīkla acu lielumu (sprieduma 12.–15. punkts);
- nepietiekama kontrole attiecībā uz to, ka tīklos tika izmantotas ierīces, ko aizliedz Kopienų tiesiskais regulējums (sprieduma 16. un 17. punkts);
- kontroles pienākuma neizpilde attiecībā uz papildu nozveju (sprieduma 18. un 19. punkts);
- kontroles pienākuma neizpilde attiecībā uz tehnisko saglabāšanas pasākumu ievērošanu, ar ko tiek aizliegts pārdot neatbilstoša izmēra zivis (sprieduma 20.–23. punkts);
- pienākuma izmeklēt pārkāpumus neizpilde (sprieduma 24. punkts).

Pirmstiesas procedūra

12 1991. gada 8. novembra vēstulē Komisija lūdza Francijas iestādes paziņot tai par pasākumiem minētā sprieduma Komisija/Francija izpildei. 1992. gada 22. janvārī Francijas iestādes atbildēja, ka tās “darot visu iespējamo, lai izpildītu Kopienų noteikumus”.

- 13 Vairāku Francijas ostās veikto apmeklējumu laikā Komisijas inspektori konstatēja situācijas uzlabojumus, taču ievēroja vairākas nepilnības kontroles pasākumos, ko veica Francijas iestādes.
- 14 Pēc tam, kad Francijas Republika tika aicināta iesniegt savus apsvērumus, Komisija 1996. gada 17. aprīlī sniedza argumentētu atzinumu, kurā tā konstatēja, ka minētais spriedums Komisija/Francijs nav izpildīts attiecībā uz šādiem punktiem:
- tīkla acu izmēra neatbilstība Kopienu tiesiskajam regulējumam;
 - nepietiekama kontrole, kā rezultātā tiek pieļauta neatbilstoša izmēra zivju tirdzniecība;
 - Francijas iestāžu pasīva attieksme, izmeklējot pārkāpumus.
- 15 Norādot uz finansiāla rakstura sankcijām Tiesas sprieduma neizpildes gadījumā, Komisija noteica divu mēnešu termiņu, kurā Francijas Republikai jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai izpildītu minēto spriedumu Komisija/Francijs.
- 16 Francijas iestāžu sarakstes ar Komisijas dienestiem ietvaros attiecīgās iestādes informēja Komisiju par veiktajiem pasākumiem un kontroles pastiprināšanu.

- 17 Paralēli tam Francijas ostās norisinājās inspekciju apmeklējumi. Pamatojoties uz ziņojumiem, kas tika sagatavoti pēc apmeklējuma laikā no 1996. gada 24. līdz 28. augustam Lorjānā [*Lorient*], Gilvinekā [*Le Guilvinec*] un Konkarno [*Concarneau*], no 1997. gada 22. līdz 26. septembrim — Gilvinekā, Konkarno un Lorjānā, no 1997. gada 13. līdz 17. oktobrim — Marēnoleronā [*Marennes-Oléron*], Arkašonā [*Arcachon*] un Baijonnā [*Bayonne*], no 1998. gada 30. marta līdz 4. aprīlim — Dienvidbretaņā un Akvitānijā [*Aquitaine*], no 1999. gada 15. līdz 19. martam — Duarnenē [*Douarnenez*] un Lorjānā, kā arī no 1999. gada 13. līdz 23. jūlijam — Lorjānā, Benodē [*Bénodet*], Loktidī [*Loctudy*], Gilvinekā, Leskonilā [*Lesconil*] un Sengenolē [*Saint Guénolé*], Komisijas dienesti secināja, ka vēl aizvien pastāv divas problēmas, proti, pirmkārt, nepietiekama kontrole, ar ko tiek pieļauta neatbilstoša izmēra zivju pārdošana, un, otrkārt, Francijas iestāžu pasīva attieksme, izmeklējot pārkāpumus.
- 18 Inspektoru ziņojumi bija pamats Komisijas 2000. gada 6. jūnijā sniegtajam papildu argumentētajam atzinumam, kurā tā konstatēja, ka minētais spriedums lietā Komisija/Francija nav izpildīts attiecībā uz diviem minētajiem punktiem. Komisija norādīja, ka šajā sakarā tā “kā īpaši nopietnu uztver faktu, ka iestāžu izsoles dokumentos, pastāvot acīmredzamam Padomes 1996. gada 26. novembra Regulas (EEK) Nr. 2406/96, ar ko paredz kopējus tirdzniecības standartus attiecībā uz noteiktiem zivsaimniecības produktiem, noteikumu pārkāpumam (OV L 334, 1. lpp.), oficiāli tiek izmantots kods “00””. Tā vērsa uzmanību uz iespējamām finansiāla rakstura sankcijām.
- 19 2000. gada 1. augusta atbildes vēstulē Francijas iestādes būtībā uzsvēra, ka kopš pirmā pārbaudes ziņojuma valsts mēroga kontrole zivsaimniecības nozarē ir būtiski uzlabojusies. Ir notikusi iekšēja reorganizācija, vispirms ieviešot “struktūrvienību”, kas vēlāk kļuvisi par zivsaimniecības kontroles “dienestu”, un ir uzlaboti uzraudzības līdzekļi, proti, izvietojot patruļas laivas un kuģu pozīciju novērošanas sistēmas, kā arī izdodot norādījumus uzraudzības personālam.
- 20 Pārbaudes apmeklējuma laikā no 2001. gada 18. līdz 28. jūnijam Gilvinekas, Leskonilas, Sengenolē un Loktidī komūnās Komisijas inspektori konstatēja vāju kontroli, noķertas neatbilstoša izmēra zivis un šo zivju pārdošanu ar kodu “00”.

- 21 Ar 2001. gada 16. oktobra vēstuli Francijas iestādes Komisijai nosūtīja instrukcijas kopiju, kas adresēta reģionālajām un departamentu direkcijām jūras lietu jautājumos, saskaņā ar kuru līdz 2001. gada 31. decembrim ir jāizbeidz koda "00" lietošana un, sākot ar šo datumu, visiem uzņēmējiem, kas to neievēro, ir piemērojamas atbilstošas sankcijas. Minētās iestādes norādīja, ka kopš 1998. gada ir palielinājies izmeklēto lietu par noteikumu par minimālo izmēru neievērošanu skaits un ka ir piespriesti ievērojami sodi. Tāpat tās norādīja, ka 2001. gadā zivsaimniecības nozarē ir pieņemts vispārējs kontroles plāns, kurā noteiktas prioritātes, tostarp — plāna par heku nezvejošanu un stingru uzraudzību attiecībā uz minimālo izmēru ieviešana.
- 22 Uzskatot, ka Francijas Republika vēl aizvien nav izpildījusi minēto spriedumu Komisija/Francijs, Komisija cēla šo prasību.

Tiesvedība Tiesā

- 23 Atbildot uz Tiesas 2004. gada 3. marta tiesas sēdē uzdoto jautājumu, Komisija norādīja, ka tās dienesti kopš šīs prasības celšanas sākuma ir veikuši trīs pārbaudes (no 2003. gada 11. līdz 16. maijam Sētē [*Sète*] un Porvandrā [*Port Vendres*], no 2003. gada 19. līdz 20. jūnijam Loktidī, Leskonilā, Sengenolē un Gilvinekā, kā arī no 2003. gada 14. līdz 22. jūlijam Porlanuvēlā [*Port-la-Nouvelle*], Sētē, Grodiruā [*Graudu-du-Roi*], Karo [*Carro*], Sanarīsmērā [*Sanary-sur-Mer*] un Tulonā [*Toulon*]). Atbilstoši Komisijas minētajam no šiem ziņojumiem par apmeklējumiem izriet, ka to gadījumu skaits, kad tika pārdotas neatbilstoša izmēra zivis, ir samazinājies Bretaņā, tomēr Vidusjūras piekrastē vēl aizvien pastāv problēmas saistībā ar parasto tunci. No tā izriet, ka uzraudzība izkraušanas laikā ir bijusi reta.

- 24 Komisija paskaidroja, ka, lai novērtētu Francijas iestāžu veikto pasākumu efektivitāti, tai Komisijai ir jāiesniedz ziņojumi un statistiska rakstura pārskati par dažādu vispārēju pasākumu veikšanu saistībā ar zvejniecību, uz ko tika norādījusi Francijas valdība.
- 25 Pamatojoties uz Tiesas aicinājumu informēt par pārbaužu skaitu, kas veiktas uz sauszemes un jūrā un kuras kopš šīs prasības celšanas veikušas Francijas iestādes, un, lai ievērotu noteikumus par zivju minimālo izmēru, kā arī informētu par konstatēto pārkāpumu skaitu un to izmeklēšanu, Francijas valdība 2004. gada 30. janvārī iesniedza jaunus statistikas datus. No tiem izriet, ka pārbaužu, konstatēto pārkāpumu un piespriesto sodu skaits 2003. gadā salīdzinājumā ar 2002. gadu ir samazinājies.
- 26 Francijas valdība pārbaužu jūrā skaita samazināšanos skaidroja ar Francijas kuģu iesaistīšanos cīņā ar piesārņojumu sakarā ar naftas kuģa *Prestige* nogrimšanu un pārbaužu uz sauszemes skaita samazināšanos — ar zvejnieku rīcības uzlabošanos. Piespriesto sodu skaita samazināšanos tā pamatoja ar 2002. gada 6. augusta likuma Nr. 2002-1062 par amnestiju (2002. gada 9. augusta *JORF* Nr. 185, 13647. lpp.) iedarbību, tomēr tajā pat laikā uzsvēra, ka vidējā naudas soda summa ir palielinājusies.

Par pārmesto pienākumu neizpildi

Par attiecīgo ģeogrāfisko reģionu

- 27 Vispirms ir jānorāda, ka sprieduma Komisija/Francija rezolutīvajā daļā minētais konstatējums, atbilstoši kuram Francijas Republika nav veikusi nekādas pārbaudes,

ar ko nodrošinātu Regulā Nr. 171/83 un Regulā Nr. 3094/86 noteiktos Kopienų tehniskos pasākumus nolūkā saglabāt zivju resursus, kā tas izriet no šo regulu 1. panta 1. punktā noteiktā norobežojuma, attiecas tikai uz noteiktu Ziemeļaustrumatlantijas reģionu zivju resursu zvejošanu un izkraušanu.

28 Kā to uzsvēra Francijas valdība un 2004. gada 3. marta tiesas sēdē precizēja Komisija, šī prasība attiecas tikai uz situāciju šajās pašās teritorijās.

Par atskaites datumu

29 Komisija Francijas Republikai savu pirmo argumentēto atzinumu nosūtīja 1996. gada 14. aprīlī, savukārt papildu argumentēto atzinumu — 2000. gada 6. jūnijā.

30 No tā izriet, ka atskaites datums pārvestās pienākumu neizpildes izvērtēšanai ir tā termiņa beigas, kas tika noteikts 2000. gada 6. jūnija papildu argumentētajā atzinumā, proti, divi mēneši no brīža, kad Francijas Republikai šis atzinums paziņots (2002. gada 13. jūnija spriedumi lietās C-474/99 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-5293. lpp., 27. punkts, un C-33/01 Komisija/Grieķija, *Recueil*, I-5447. lpp., 13. punkts).

31 Tā kā Komisija prasa Francijas Republikai maksāt kavējuma naudu, ir jānoskaidro, vai pārvestā pienākumu neizpilde ir turpinājusies līdz brīdim, kad Tiesa pārbauda lietas faktiskos apstākļus.

Par dalībvalstu pienākumiem kopējās zivsaimniecības politikas ietvaros

- 32 Regulas Nr. 2847/93 1. pantā, kurā it īpaši ir iekļauti dalībvalstīm ar EKL 10. pantu uzdotie pienākumi zivsaimniecības nozarē, paredzēts, ka dalībvalstis pieņem atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu Kopienu noteikumu efektivitāti attiecībā uz zivju resursu saglabāšanu un pārvaldību.
- 33 Šādi ar Regulu Nr. 2847/93 tiek ieviesta kopēja dalībvalstu atbildība (skat. saistībā ar Regulu Nr. 2241/87 1990. gada 27. marta spriedumu lietā C-9/89 Spānija/Padome, *Recueil*, I-1383. lpp., 10. punkts). No šīs kopējās atbildības izriet, ka dalībvalsts, kas nav izpildījusi savus pienākumus, apdraud pārējo dalībvalstu un to uzņēmēju intereses.
- 34 Dalībvalstīm saskaņā ar Kopienu tiesībām uzdotie pienākumi ir obligāti, lai nodrošinātu zivju resursu aizsardzību, saglabātu jūras bioloģiskos resursus un to izmantošanu ilgstošā laika posmā, pastāvot atbilstošiem sociāliem un ekonomiskiem nosacījumiem (skat. par kvotu neievērošanu no 1991. līdz 1996. zivju saimnieciskajam gadam 2002. gada 25. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-418/00 un C-419/00 Komisija/Francija, *Recueil*, I-3969. lpp., 57. punkts).
- 35 Šādam nolūkam Regulas Nr. 2847/93 2. pantā, kurā pārņemti Regulas Nr. 2241/87 1. panta 1. punktā ietvertie pienākumi, dalībvalstīm uzdots pienākums uzraudzīt zvejniecību un citas darbības. Tajā ir izvirzīta prasība, ka dalībvalstīm ir jāpārbauda zvejas kuģi un jāizmeklē visas darbības, ieskaitot zivju izkraušanu, pārdošanu, transportēšanu un uzglabāšanu un izkraušanas un pārdošanas reģistrāciju.

- 36 Regulas Nr. 2847/93 31. pants, kurā pārņemti Regulas Nr. 2057/82 un Regulas Nr. 2241/87 1. panta 2. punktā ietvertie pienākumi, uzliek dalībvalstīm pienākumu izmeklēt konstatētos pārkāpumus. Tāpat tajā noteikts, ka ar tiesvedību saskaņā ar attiecīgām valsts tiesību normām ir jābūt iespējai efektīvi atņemt atbildīgajām personām ekonomisko labumu, kas iegūts no šādiem pārkāpumiem, vai uzrādīt rezultātus, kas ir proporcionāli šādu pārkāpumu nopietnībai, efektīvi apkarojot turpmākus līdzīgus pārkāpumus.
- 37 Tādējādi Regulā Nr. 2847/93 ietverts dalībvalstīm veicamo pasākumu saturs, kam būtu jākalpo ar zvejniecību saistīto darbību likumības nodrošināšanai, lai vienlaikus efektīvi kā izvairītos no iespējamām nelikumībām, tā arī sodītu par tām. Šis mērķis prasa, lai veiktie pasākumi ir efektīvi, samērīgi un preventīva rakstura. Kā savu 2004. gada 29. aprīļa secinājumu 39. punktā minēja ģenerālvokāts, personām, kas nodarbojas ar zvejniecību un ar to saistītām darbībām, būtu jājūt nopietni draudi, ka pārkāpumu kopējā zivsaimniecības nozarē gadījumā tās tiks noskaidrotas un tām uzliks attiecīgus sodus.
- 38 Ņemot vērā šos apsvērumus, būtu jāizvērtē, vai Francijas Republika ir veikusi visus pasākumus, ko prasa minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francija izpilde.

Par pirmo iebildumu: nepietiekama kontrole

Lietas dalībnieku argumenti

- 39 Komisija atzīmē, ka no tās inspektoru izdarītajiem secinājumiem izriet, ka Francijas iestāžu kontrole attiecībā uz Kopienų noteikumu ievērošanu par zivju minimālo izmēru vēl aizvien nav efektīva.

- 40 Pārbaužu skaita palielināšana, uz ko norāda Francijas valdība, šos secinājumus nevarētu izmainīt, jo runa ir tikai par pārbaudēm jūrā. Šīs valdības pieņemtie plāni par 2001. un 2002. gadu paši par sevi nevar izbeigt pārņemto pienākumu neizpildi. Šo plānu īstenošana ir pamats iepriekšējai mērķu noteikšanai, kas bija nepieciešami, lai izvērtētu minēto plānu efektivitāti un realizēšanu. Turklāt plāni reāli bija jāīsteno, taču to kopš šo plānu ieviešanas neļāva izdarīt veiktie apmeklējumi Francijas ostās.
- 41 Francijas valdība vispirms norāda, ka inspektoru ziņojumi, uz kuriem balstās Komisija, tai nekad nav darīti zināmi, tādējādi tā nav varējusi sniegt savu viedokli par tajos ietvertajiem apgalvojumiem. Šie ziņojumi ir balstīti tikai uz pieņēmumiem.
- 42 Tālāk tā uzsver, ka kopš minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francijs pasludināšanas tā pastāvīgi ir pastiprinājusi savu kontroles dienestu darbību. Šis pastiprinājums ietvēra pārbaužu skaita palielināšanu jūrā un vispārīga kontroles plāna pieņemšanu 2001. gadā, kas 2002. gadā tika pilnveidots ar plānu par “nozvejoto zivju minimālā izmēra kontroli”. Attiecībā uz šo pasākumu efektivitāti Komisijas inspektori vairāku pārbaužu laikā varēja konstatēt, ka neatbilstoša izmēra zivis netiek pārdotas.
- 43 Visbeidzot, atbilstoši Francijas valdības teiktajam, Komisija tikai apgalvo, ka veiktie pasākumi nav bijuši piemēroti, taču nemin to, ar kādu pasākumu palīdzību būtu iespējams izbeigt pārņemto pienākumu neizpildi.

Tiesas vērtējums

- 44 Kā EKL 226. pantā paredzētās procedūras (saistībā ar kvotu neievērošanu zivsaimniecības nozarē 1988. un 1990. gadā skat. 2001. gada 1. februāra spriedumu lietā C-333/99 Komisija/Francija, *Recueil*, I-1025. lpp., 33. punkts), tā arī EKL 228. pantā noteiktās procedūras pamatā ir objektīvs konstatējums par dalībvalsts pienākumu neievērošanu.
- 45 Šajā gadījumā Komisija sava iebilduma pamatošanai ir iesniegusi savu inspektoru pārbaudes ziņojumus.
- 46 Nevar piekrist Francijas valdības atbildē uz repliku minētajam argumentam, ka ziņojumus, uz ko Komisija atsaucās savā prasības pieteikumā, nevar izmantot kā pierādījumu saistībā ar pienākumu neizpildes turpināšanos, jo tie Francijas valdībai nekad nav paziņoti.
- 47 No Komisijas iesniegto ziņojumu pārbaudes izriet, ka visi ziņojumi pēc 1998. gada, kas pilnā apmērā vai, izmantojot garus izviljumus, ir pievienoti lietas materiāliem, atsaucas uz sapulču protokoliem, kurās kompetentās iestādes tika informētas par inspektoru pārbaūžu rezultātiem, un līdz ar to tām bija iespēja izteikt savu viedokli par Komisijas inspektoru izdarītajiem secinājumiem. Ja šādas atsauces nav iepriekšējos ziņojumos, kas, izmantojot garus to izviljumus, ir pievienoti lietas materiāliem, šajā sakarā pietiek norādīt, ka Francijas valdība savā 2000. gada 1. augusta vēstulē, ar ko tā atbildēja uz Komisijas 2000. gada 6. jūnija papildu argumentēto atzinumu, izteica viedokli par šiem ziņojumiem, neapšaubot jautājumu par to paziņošanu Francijas iestādēm.

48 Šādos apstākļos ir jāpārbauda, vai no Komisijas iesniegtajos pārbaudes ziņojumos ietvertās informācijas var atvasināt objektīvu secinājumu par Francijas Republikas uzraudzības pienākumu neizpildes turpināšanos.

49 Attiecībā termiņa izbeigšanos, kas tika noteikts 2000. gada 6. jūnija papildu argumentētajā atzinumā, no ziņojumiem, uz kuriem savā atzinumā atsaucās Komisija (skat. šī sprieduma 17. punktu), izriet, ka inspektori katrā no sešiem apmeklējumiem atrada neatbilstoša izmēra zivis. It īpaši viņi varēja konstatēt, ka pārdošanā bija neatbilstoša izmēra hekus, kas, pārkāpjot Regulā Nr. 2406/96 noteiktos pārdošanas noteikumus, tika tirgotas ar kodu "00" ar nosaukumu "*merluchons*" (mazais heks) vai "*friture de merluchons*" (cepamais heks).

50 Piecu no sešiem apmeklējumiem laikā notika neatbilstoša izmēra zivju izkraušana un tirdzniecība bez kompetentu valsts iestāžu kontroles. Kā to savā 2000. gada 1. augusta atbildē uz Komisijas 2000. gada 6. jūnija papildu argumentēto atzinumu norādīja Francijas valdība, personas, kuras inspektori varēja satikt, "nebija nedz ar zvejniecības noteikumu pārkāpumiem saistīto dienestu, nedz arī jūras lietu dienestu darbinieki". Sestā apmeklējuma laikā inspektori konstatēja, ka neatbilstoša izmēra zivis tika izkrautas un pārdotas tādu valsts iestāžu klātbūtnē, kas ir atbildīgas par zvejniecības noteikumu pārkāpumu konstatēšanu. Šīs iestādes tomēr nesauca pie atbildības likumpārkāpējus.

51 Šie fakti ļauj secināt, ka kompetentām valsts iestādēm efektīvi neiejaucoties neatbilstoša izmēra zivju tirdzniecībā, kas bija tik ilgstoša un plaša, tā turpināja

pastāvēt un ka, pamatojoties uz to savstarpējo iedarbību, tā nopietni varēja ietekmēt Kopienų noregulējuma par zivju resursu saglabāšanu un pārvaldīšanu mērķus.

52 Turklāt visos ziņojumos konstatēto lietas faktisko apstākļu vienveidība un atkārtotāns liek secināt, ka šie gadījumi varēja būt tikai sekas tam, ka Francijas iestāžu veiktajiem pasākumiem trūkst sistēmas un ka tā rezultātā šis iestādes neizpilda efektīvas, atbilstošas un preventīvas uzraudzības pienākumus, ko uzliek Kopienų tiesiskais regulējums (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2001. gada 1. februāra spriedumu lietā Komisija/Francijs, 33. punkts).

53 Tātad ir jākonstatē, ka laikā, kad izbeidzās 2000. gada 6. jūnija papildu argumentētajā atzinumā noteiktais termiņš, Francijas Republika, atbilstoši Kopienų noteikumiem neveicot atbilstošu kontroli zivsaimniecības nozarē, nav veikusi visus pasākumus, ko tai uzliek minētais 1991. gada 11. jūnija spriedums lietā Komisija/Francijs, un tādējādi nav izpildījusi tai ar EKL 228. pantu uzdotos pienākumus.

54 Attiecībā uz situāciju Tiesas veikto lietas faktisko apstākļu pārbaudes laikā pieejamā informācija rāda, ka būtiski trūkumi turpina pastāvēt.

55 Tā Komisijas inspektori sava apmeklējuma laikā Bretaņā 2001. gada jūnijā (skat. šī sprieduma 20. punktu) atkārtoti atrada neatbilstoša izmēra zivis. Nākamā

apmeklējuma laikā tajā pašā reģionā 2003. gada jūnijā tika konstatēta tādu zivju pārdošanas gadījumu skaita samazināšanās (skat. šī sprieduma 23. punktu). Tomēr šis fakts nav noteicošais, ņemot vērā konstatējumus, kas parādās sakarā ar abiem šiem apmeklējumiem sagatavotajos ziņojumos par kontroles uz sauszemes efektivitātes trūkumu.

56 Tā kā Komisija ir iesniegusi pietiekamus faktus par pienākumu neizpildes turpināšanos, attiecīgās dalībvalsts kompetencē ir tiesības pēc būtības un detalizēti apstrīdēt iesniegtos datus un to sekas (šajā sakarā skat. arī 1988. gada 22. septembra spriedumu lietā 272/86 Komisija/Grieķija, *Recueil*, 4875. lpp., 21. punkts, un 1999. gada 9. novembra spriedumu lietā C-365/97 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-7773. lpp., 84.–87. punkts).

57 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka Francijas valdības atbildes rakstā minētie dati par uzraudzības pastiprināšanu pēc 2001. un 2002. gadā pieņemtajiem plāniem ir pretrunā datiem, kurus Francijas valdība sniedza, atbildot uz Tiesas jautājumiem (skat. šī sprieduma 26. punktu), un no kuriem izriet, ka kontroļu uz sauszemes un jūrā skaits 2003. gada laikā salīdzinājumā ar 2002. gadu ir samazinājies.

58 Pat ja šādus atšķirīgus datus, kā to uzskata Francijas valdība, varētu uzvert kā tādus, kas norāda uz situācijas uzlabošanos, tik un tā norādītie centieni nevar attaisnot konstatētos pārkāpumus (minētais 2001. gada 1. februāra spriedums lietā Komisija/Francija, 36. punkts).

59 Šajā kontekstā nav nozīmes arī Francijas valdības argumentam, ka kontroļu samazināšana ir attaisnojama, pamatojoties uz zvejnieku rīcības uzlabošanos.

- 60 Faktiski, kā to savā atbildes rakstā uzsver pati Francijas valdība, pasākumi, kuru mērķis ir izmainīt rīcību un mentalitāti, ir ilgstošs process. Līdz ar to jāpieņem, ka vairāk nekā desmit gadus ilgušie strukturālie trūkumi kontrolē attiecībā uz noteikumu par zivju minimālo izmēru ievērošanu ir bijuši par pamatu tādai attiecīgo uzņēmēju rīcībai, kas nav izmaināma ar īstermiņa pasākumu palīdzību.
- 61 Šādos apstākļos, ņemot vērā Komisijas sniegtos detalizētos datus, Francijas valdības sniegtā informācija nav pietiekami būtiska, lai pierādītu, ka zvejniecības kontrolei veiktie pasākumi ir pietiekami efektīvi, lai izpildītu pienākumu nodrošināt zivju resursu saglabāšanu un pārvaldīšanu (skat. šī sprieduma 37. un 38. punktu).
- 62 Līdz ar to ir jākonstatē, ka laikā, kad Tiesa pārbaudīja norādītos lietas faktiskos apstākļus, Francijas Republika, saskaņā ar Kapienu noteikumiem neveicot atbilstošu kontroli zivsaimniecības nozarē, nav veikusi visus pasākumus, ko tai uzliek minētais 1991. gada 11. jūnija spriedums lietā Komisija/Francija, un tādējādi nav izpildījusi ar EKL 228. pantu uzdotos pienākumus.

Par otro iebildumu: nepietiekama izmeklēšana

Lietas dalībnieku argumenti

- 63 Komisija atzīmē, ka Francijas iestāžu izmeklēšanas pasākumi sakarā ar Kapienu noteikumu par zivju minimālo izmēru pārkāpumiem nav pietiekami. Vispār

nepietiekama kontrole ietekmē izmeklēšanas pasākumu skaitu. Turklāt no Francijas valdības iesniegtās informācijas izriet, ka arī konstatētie pārkāpumi nav izmeklēti sistemātiski.

- 64 Attiecībā uz Francijas valdības sniegto statistiku līdz 2000. gada 6. jūnija papildu argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam Komisija norāda, ka tie ir pārāk vispārīgi, jo tie attiecas uz visu Francijas teritoriju un neprecizē izmeklētos pārkāpumus.
- 65 Attiecībā uz vēlāk iesniegto informāciju Komisija uzskata, ka, pamatojoties uz to, nevar izsecināt, ka Francijas iestādes attiecībā uz noteikumu par minimālo zivju izmēriem pārkāpumiem ir īstenojusi preventīva rakstura sankciju politiku. Par 2001. gadu Francijas valdība saskaņā ar Padomes 1999. gada 24. jūnija Regulu (EK) Nr. 1447/1999, ar ko izveido tādu izturēšanās veidu sarakstu, ar kuru nopietni pārkāpj kopējās zivsaimniecības politikas noteikumus (OV L 167, 5. lpp.), un Komisijas 1999. gada 21. decembra Regulu (EK) Nr. 2740/1999, kas izklāsta sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EK) Nr. 1447/1999, ar ko tiek izveidots izturēšanās veidu saraksts, ar kuriem tiek nopietni pārkāpti kopējās zivsaimniecības politikas noteikumi, piemērošanai (OV L 328, 62. lpp.), informēja par 73 gadījumiem, kuros tika konstatēti noteikumu par minimālajiem zivju izmēriem pārkāpumi. Tikai 8 gadījumos, tātad 11 % gadījumu, tika piespriests naudas sods.
- 66 Ja Komisija atzīst, ka tieslietu ministra 2002. gada 16. oktobra apkārtraksts, uz ko atsaucas Francijas valdība, ir atzīstams par piemērotu pasākumu, Komisija tomēr uzskata, ka ir jāpārbauda, kā tas tika piemērots. Šajā sakarā tā norāda, ka pēdējie šīs valdības iesniegtie skaitļi par 2003. gadu liecina par piespriesto sodu skaita samazināšanos.

- 67 Francijas valdība uzsver, ka kopš 1991. gada izmeklēto pārkāpumu skaits un piespriesto sodu bardzība ir pastāvīgi palielinājusies. Tomēr tā atzīmē, ka vienīgi statistiska izmeklēto pārkāpumu skaita pārbaude pēc savas būtības nav ņemama vērā saistībā ar uzraudzības noregulējuma efektivitāti, jo tā balstās uz nepierādītu pieņēmumu, ka pārkāpumu skaits ir palicis tāds pats.
- 68 Francijas valdība norāda uz apkārtrakstu, ko tieslietu ministrs 2002. gada 16. oktobrī nosūtīja Rennes [*Rennes*], Puatjē [*Poitiers*], Bordo [*Bordeaux*] un Po [*Pau*] *Cours d'appel* ģenerālprokuroriem un kurā tika atzīta sistemātiska pārkāpumu izmeklēšana, kā arī preventīva rakstura naudas soda piespriešana. Tomēr Francijas valdība atzīst, ka šis apkārtraksts nav bijis pilnībā iedarbīgs ne 2002., ne 2003. gadā sakarā ar likumu Nr. 2002-1062, ar kuru no soda atbrīvoja par pārkāpumiem, kas izdarīti līdz 2002. gada 17. maijam, ja sods nav lielāks par EUR 750.

Tiesas vērtējums

- 69 Dalībvalstu pienākumam rūpēties par to, ka par Kopienų noteikumu pārkāpumiem piespriež efektīvus, samērīgus un preventīva rakstura sodus, ir īpaši svarīga loma zivsaimniecības nozarē. Ja dalībvalsts kompetentās iestādes sistemātiski sodītu atbildīgās personas par šādiem pārkāpumiem, tad tiktu nodrošināta kā zivju resursu saglabāšana un pārvaldīšana, tā arī vienotas zivsaimniecības politikas īstenošana (skat. saistībā ar kvotu neievērošanu 1991. un 1992. zivju saimnieciskajam gadam 1995. gada 7. decembra spriedumu lietā C-52/95, Komisija/Franciija, *Recueil*, I-4443. lpp., 35. lpp.).
- 70 Attiecībā uz stāvokli šajā lietā, kāds tas bija tad, kad izbeidzās termiņš, kas noteikts 2000. gada 6. jūnija papildu argumentētajā atzinumā, pietiek atgādināt šī sprieduma

49.–52. punktā secināto. Tā kā ir pierādīts, ka valsts iestāžu konstatētie pārkāpumi nav norādīti un par pārkāpējiem nav sastādīti protokoli, jāatzīst, ka šīs iestādes nav izpildījušas izmeklēšanas pienākumu, ko tām uzliek Kopienu tiesiskais regulējums (šajā sakarā skat. arī minēto 1991. gada 11. jūnija spriedumu lietā Komisija/Francijs, 24. punkts).

71 Attiecībā uz laiku, kad Tiesa pārbaudīja lietas faktiskos apstākļus, ir jānorāda uz šī sprieduma 54.–61. punktā secināto, atbilstoši kam uzraudzības procedūrā turpināja pastāvēt būtiski trūkumi. Ņemot vērā šo atzinumu, Francijas valdības norādītais izmeklēto pārkāpumu skaita pieaugums nav atzīstams par pietiekamu. Kā to norādīja Francijas valdība, tikai un vienīgi statistiska izmeklēto pārkāpumu skaita pārbaude nevar pamatot uzraudzības noregulējuma efektivitāti.

72 Bez tam, kā to norādīja Komisija, tad atbilstoši Francijas valdības iesniegtajai informācijai ne visi konstatētie pārkāpumi tiek izmeklēti. Acīmredzot, arī visiem izmeklētajiem pārkāpumiem netiek piespriestas preventīva rakstura sankcijas. Tādējādi fakts, ka uz virkni pārkāpumu zivsaimniecības nozarē attiecas likums Nr. 2002-1062, liecina par to, ka visos šajos gadījumos naudas sodi bija zemāki par EUR 750.

73 Šādos apstākļos, ņemot vērā Komisijas sniegtos detalizētos datus, Francijas valdības iesniegtā informācija pēc būtības nav pietiekama, lai pierādītu, ka tās veiktie pasākumi, izmeklējot zivsaimniecības tiesiskā regulējuma pārkāpumus, ir atzīstami par efektīviem, samērīgiem un preventīva rakstura, lai izpildītu pienākumu nodrošināt zivju resursu saglabāšanas un pārvaldīšanas Kopienu režīma efektivitāti (skat. šī sprieduma 37. un 38. punktu).

- 74 Tādējādi ir jākonstatē, ka laikā, kad izbeidzās 2000. gada 6. jūnija papildu argumentētajā atzinumā noteiktais termiņš, kā arī laikā, kad Tiesa pārbaudīja norādītos lietas faktiskos apstākļus, Francijas Republika, atbilstoši Kopienų noteikumiem neveicot atbilstošu kontroli zivsaimniecības nozarē, nav veikusi visus pasākumus, ko tai uzliek minētais 1991. gada 11. jūnija spriedums lietā Komisija/Francijs, un tādējādi nav izpildījusi tai ar EKL 228. pantu uzdotos pienākumus.

Par finansiāla rakstura sankcijām sakarā ar pienākumu neizpildi

- 75 Lai sodītu par minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francijs neizpildi, Komisija Tiesai izteica priekšlikumu, lai tā Francijas Republikai nosaka kavējuma naudu, sākot no šī sprieduma pasludināšanas brīža līdz pienākumu izpildes dienai. Attiecībā uz konstatēto pienākumu neizpildes īpašām iezīmēm Tiesa uzskata par vajadzīgu turklāt pārbaudīt, vai naudas soda maksāšana ir atzīstama par piemērotu pasākumu.

Par iespēju naudas sodu un kavējuma naudu maksāt kumulatīvi

Lietas dalībnieku argumenti un Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 76 Uz aicinājumu izteikt savu viedokli par jautājumu, vai saskaņā ar EKL 228. panta 2. punktu celtas prasības ietvaros Tiesa, atzīstot, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi spriedumā minētās prasības, var piespriest tai maksāt gan kavējuma naudu, gan arī naudas sodu, Komisija, Dānijas, Nīderlandes un Somijas valdība, kā arī Apvienotās Karalistes valdība atbildēja apstiprinoši.

- 77 To argumentācija galvenokārt balstās uz to, ka šie abi pasākumi ir papildinoši tādā mērā, ka katram no tiem ir preventīva rakstura iedarbība. Abu šo pasākumu kombinēšana ir atzīstama kā viens un tas pats līdzeklis EKL 228. pantā noteiktā mērķa sasniegšanai, t.i., ne tikai attiecīgajai dalībvalstij uzdot izpildīt sākotnējā sprieduma prasības, bet arī vispārīgā veidā samazināt iespēju, ka līdzīgi pārkāpumi varētu tikt izdarīti vēlreiz.
- 78 Francijas, Beļģijas, Čehijas, Vācijas, Grieķijas, Spānijas, Īrijas, Itālijas, Kipras, Ungārijas, Austrijas, Polijas un Portugāles valdība pārstāvēja pretēju viedokli.
- 79 Tās balstās uz EKL 228. panta 2. punkta redakciju un arī uz saikli “vai”, kuram tās piedēvē disjunktīvu lomu, kā arī uz šīs tiesību normas mērķi. Tai nav sodīšanas rakstura, jo EKL 228. panta 2. punkta mērķis nav sodīt pienākumus neizpildošo dalībvalsti, bet gan mudināt to izpildīt spriedumu par pienākumu neizpildi. Nav iespējams izšķirt vairākus laika posmus, kad pienākumi nav izpildīti, vērā ņemams ir tikai kopējais pienākumu neizpildes periods. Finansiāla rakstura sankciju saukšana ir pretrunā principam, ka par vienu un to pašu pārkāpumu netiek piemērots dubults sods. Otrkārt, tā kā nav nekādu Komisijas vadlīniju attiecībā uz naudas soda aprēķināšanu, šādas summas noteikšana no Tiesas puses būtu pretrunā tiesiskās drošības un pārskatāmības principam. Tā pārkāptu arī vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm, jo šāda veida pasākums nebija paredzēts 2000. gada 4. jūlija spriedumā lietā C-387/97 Komisija/Grieķija (*Recueil*, I-5047. lpp.) un 2003. gada 25. novembra spriedumā lietā C-278/01 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-14141. lpp.).

Tiesas vērtējums

- 80 EKL 228. panta 2. punktā paredzētās procedūras mērķis ir mudināt pienākumus neizpildošo dalībvalsti izpildīt spriedumu par pienākumu neizpildi un līdz ar to nodrošināt efektīvu Kopienu tiesību piemērošanu. Abi šajā tiesību normā paredzētie pasākumi — nauda sods un kavējuma nauda — kalpo šim mērķim.
- 81 Viena vai otra pasākuma piemērošana ir atkarīga no ikvienas piemērotības izvīrītā mērķa sasniegšanai atbilstoši konkrētā gadījuma apstākļiem. Ja kavējuma nauda ir īpaši piemērota, lai mudinātu dalībvalsti, cik ātri vien iespējams, izpildīt pienākumu, kura neizpilde var turpināties, ja šāds pasākums netiek piemērots, tad naudas soda piespriešana vairāk balstās uz tādu seku izvērtējumu, kuras attiecīgās dalībvalsts pienākumu neizpildes gadījumā tiek nodarītas privātajām un sabiedrības interesēm, it īpaši, ja pienākuma neizpilde kopš sprieduma, kurā tas tika konstatēts, ir turpinājusies ilgu laiku pēc tam.
- 82 Šādos apstākļos nav izslēgts izmantot abus EKL 228. panta 2. punktā paredzētos sankciju veidus, it īpaši tad, ja pienākuma neizpilde var būt ilglaicīga un tāda, kas turpina pastāvēt.
- 83 No šīs interpretācijas neizriet, ka EKL 228. panta 2. punktā saiklis “vai” saista abas iespējamās finansiāla rakstura sankcijas. Kā to uzsvēra Komisija, Dānijas, Nīderlandes un Somijas, kā arī Apvienotās Karalistes valdība, šim saiklim, no valodas viedokļa raugoties, ir gan alternatīva, gan arī kumulatīva nozīme un tāpēc tas ir lasāms kontekstā, kādā to izmanto. Attiecībā uz EKL 228. pantā izvīrīto mērķi saikļa “vai” izmantošanu šī panta 2. punktā tādējādi var saprast kā tādu, kam ir kumulatīva nozīme.

- 84 Arī Vācijas, Grieķijas, Ungārijas, Austrijas un Polijas izvirzītais iebildums par to, ka kumulatīvi piespriežot naudu sodu un kavējuma naudu, pienākuma neizpildes laika posms tiek ņemts vērā divas reizes un līdz ar to tiek pārkāpts princips *non bis in idem*, arī ir noraidāms. Tā kā katrai sankcijai ir sava funkcija, tad tā ir nosakāma tā, lai šī funkcija tiktu izpildīta. No tā izriet, ka gadījumā, kad tiek piespriesta kavējuma nauda, kā arī naudas sods, pienākuma neizpildes laika posms tiek ņemts vērā kā viens no daudziem kritērijiem, lai noteiktu atbilstošo piespiedi un preventīva rakstura pakāpi.
- 85 Nav atbalstāms arī Beļģijas valdības minētais arguments, ka Komisijas vadlīniju par naudas soda aprēķināšanu trūkuma dēļ šādas summas noteikšana būtu pretrunā ar tiesiskās drošības un pārskatāmības principu. Ja šādas vadlīnijas nodrošina Komisijas rīcības pārskatāmību, iepriekšēju rīcības paredzamību un tiesisko drošību (attiecībā uz vadlīnijām par kavējuma naudas aprēķināšanu skat. iepriekš minēto 2000. gada 4. jūlija spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 87. punkts), tik un tā ar EKL 228. panta 2. punktu Tiesai piešķirto kompetenču īstenošana nav atkarīga no tā, vai Komisija pieņem šādu regulējumu, kurš jebkurā gadījumā Tiesai nebūtu saistošs (iepriekš minētais 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā Komisija/Grieķija, 89. punkts, un 2003. gada 25. novembra spriedums lietā Komisija/Spānija, 41. punkts).
- 86 Attiecībā uz Francijas valdības izvirzīto iebildumu, atbilstoši kuram kumulatīva kavējuma naudas un naudas soda piespriešana šajā lietā būtu vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, jo tas netika ņemts vērā iepriekš minētajā 2000. gada 4. jūlija spriedumā lietā Komisija/Grieķija un 2003. gada 25. novembra spriedumā lietā Komisija/Spānija, ir jākonstatē, ka Tiesai, ņemot vērā lietas apstākļus, katrā lietā piekrist izvērtēt piespriežamās finansiāla rakstura sankcijas. Šādos apstākļos tas vien, ka iepriekš izspriestās lietās netika piemēroti kumulatīva rakstura pasākumi, nevar kavēt piespriet šāda veida kumulatīvus pasākumus vēlāk izskatītā lietā, ja tie ir atzīstami kā piemēroti attiecībā uz konstatētā pienākuma neizpildes raksturu, smagumu un turpināšanos.

Par Tiesas rīcības brīvību attiecībā uz piemērojamām finansiāla rakstura sankcijām

Lietas dalībnieku argumenti un Tiesai iesniegtie apsvērumi

- 87 Attiecībā uz jautājumu par to, vai attiecīgajā gadījumā Tiesa var neņemt vērā Komisijas priekšlikumus un dalībvalstij piespriest maksāt naudu sodu, kaut gan Komisija saistībā ar to nav sniegusi nekādu priekšlikumu, uz to Komisija, Čehijas, Ungārijas un Somijas valdība atbildēja apstiprinoši. Tās uzskatīja, ka Tiesai šajā jomā ir dota diskrecionāra vara, kas neatkarīgi no priekšlikumiem, kurus šajā sakarā ir sniegusi Komisija, attiecināma uz vispiemērotākās sankcijas noteikšanu.
- 88 Francijas, Beļģijas, Dānijas, Vācijas, Grieķijas, Spānijas, Īrijas, Itālijas, Nīderlandes, Austrijas, Polijas un Portugāles valdības pārstāv pretēju viedokli. Tās izvirza argumentus pēc būtības un saistībā ar procedūru. Saistībā ar lietas būtību tās uzsver, ka šādas Tiesas diskrecionārās varas izpausme būtu tiesiskās drošības, pārskatāmības un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums. Vācijas valdība piebilst, ka Tiesas rīcībā jebkurā gadījumā nav nepieciešamās politiskās leģitimitātes, lai šādu varu realizētu jomā, kur politiskajai oportunitātei ir ievērojama loma. Saistībā ar procedūru iepriekš minētās valdības atzīmē, ka tik plaša vara nav saderīga ar visās dalībvalstīs spēkā esošo civilprocesa principu, saskaņā ar kuru Tiesa nedrīkst lemt ārpus lietas dalībnieku pieteikumos minētajiem prasījumiem, un tālāk tās uzstāj uz procesa, kas balstīts uz sacīkstes principu, nepieciešamību, ar ko attiecīgajai dalībvalstij tiktu dota iespēja izmantot savas tiesības uz aizstāvēšanos.

Tiesas vērtējums

- 89 Attiecībā uz argumentiem, kas balstās uz tiesiskās drošības, iepriekšējas rīcības paredzamības un vienlīdzīgas attieksmes principu, ir jānorāda uz šī sprieduma 85. un 86. punktā minēto vērtējumu.
- 90 Attiecībā uz Vācijas valdības argumentu par to, ka Tiesai trūkst politiskas leģitimitātes pieņemt finansiāla rakstura sankciju, attiecībā uz kuru Komisija nav izteikusi nekādu priekšlikumu, būtu jāizšķir dažādas EKL 228. panta 2. punktā minētās procesuālās stadijas. Ja reiz Komisija ir izmantojusi savu diskrecionāro varu, uzsākot procesu sakarā ar pienākuma neizpildi (skat. attiecībā uz EKL 226. pantu it īpaši 2003. gada 25. septembra spriedumu lietā C-74/02 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-9877. lpp, 17. punkts, un 2004. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-477/03 Komisija/Vācija, Krājumā nav publicēts, 11. punkts), jautājums, vai attiecīgā dalībvalsts iepriekšējo Tiesas spriedumu ir vai nav izpildījusi, ir nodots izskatīšanai tiesā, kur politiskajiem apsvērumiem nav nozīmes. Tiesa, īstenojot savas funkcijas, izvērtē, ciktāl situācija attiecīgajā dalībvalstī atbilst iepriekš taisītā sprieduma prasībām, un attiecīgajā gadījumā izvērtē pienākuma neizpildes turpināšanās nopietnību. Tā rezultātā, kā to savu 2004. gada 18. novembra secinājumu 24. punktā norādīja ģenerāladvokāts, finansiāla rakstura sankcijas piemērošanas iespēja un jautājums, kura sankcija ir vislabāk piemērota atsevišķā gadījuma apstākļiem, ir izlemjams, ņemot vērā Tiesas izdarītos secinājumus spriedumā, kas pieņemams saskaņā ar EKL 228. panta 2. punktu, un līdz ar to nav saistīts ar politisko sfēru.
- 91 Nav pamatots arī arguments, ka Tiesa, ja tā neņem vērā Komisijas priekšlikumus vai pārsniedz to ietvarus, pārkāpj vispārējo civilprocesuālo principu, saskaņā ar kuru Tiesa nevar lemt ārpus tā, kas minēts lietas dalībnieku prasījumos. EKL 228. panta 2. punktā paredzētā procedūra ir īpaša Kopienu tiesībām raksturīga tiesas procedūra, ko nevar pielīdzināt civilprocesam. Piespriešana maksāt kavējuma naudu un/vai naudas sodu nenozīmē atlīdzināt attiecīgās dalībvalsts nodarītos zaudējumus, bet

izdarīt uz to ekonomiska rakstura spiedienu, kas to mudina izbeigt konstatēto pienākumu neizpildi. Tādējādi piesprietās finansiāla rakstura sankcijas ir pieņemamas atkarībā no tās pārliedzināšanas pakāpes, kas nepieciešama, lai attiecīgā dalībvalsts mainītu savu rīcību.

92 Attiecībā uz Francijas, Beļģijas, Nīderlandes, Austrijas un Somisijas valdības minētajām tiesībām uz aizstāvēšanos, kuras jābauda attiecīgajai dalībvalstij, jāatzīst, kā to norādīja ģenerālvokāts savu 2004. gada 18. novembra secinājumu 11. punktā — ar EKL 228. panta 2. punktā paredzēto procedūru saprot īpašu tiesas sprieduma izpildes procesu, citiem vārdiem runājot, sprieduma izpildes veidu. Tieši šādā aspektā ir izvērtējamās procesuālās garantijas, kurām jābūt attiecīgās dalībvalsts rīcībā.

93 No tā izriet — līdzko ir konstatēta Kopienų tiesību neizpildes turpināšanās procesa, kas balstīts uz sacīkstes principu, ietvaros, tiesībām uz aizstāvēšanos, kas atzīstamas pienākumus neizpildošajai dalībvalstij attiecībā uz paredzētajām finansiāla rakstura sankcijām, ir jāņem vērā nospraustais mērķis, proti, nodrošināt un garantēt to, ka atkal tiek ievērots tiesiskums.

94 Šajā gadījumā attiecībā uz rīcību, kuras rezultātā var tikt piesprietas finansiāla rakstura sankcijas, Francijas Republikai bija iespēja sevi aizstāvēt visa pirmstiesas procesa laikā, kas ilga gandrīz deviņus gadus un kura rezultātā tika pieņemti divi argumentēti atzinumi, kā arī tai bija iespēja sevi aizstāvēt šīs lietas rakstveida procesa ietvaros un tiesas sēdē 2004. gada 3. martā. Pamatojoties uz šo lietas faktisko apstākļu izvērtējumu, Tiesa nosprieda, ka Francijas Republika tomēr nav izpildījusi pienākumus (skat. iepriekš šī sprieduma 74. punktu).

- 95 Komisija, kas abos argumentētajos atzinumos Francijas Republiku brīdināja par finansiāla rakstura sankciju piemērošanas iespēju (skat. šī sprieduma 15. un 18. punktu), Tiesai nosauca kritērijus (skat. tālāk šī sprieduma 98. punktu), kuri būtu ņemami vērā, nosakot finansiāla rakstura sankcijas, ar kuru palīdzību attiecībā uz Francijas Republiku varētu izdarīt zināmu ekonomisko spiedienu, kas būtu pietiekams, lai tā, cik ātri vien iespējams, izbeigtu pienākumu neizpildi, un piebilda, kāda nozīme šiem kritērijiem būtu jāpiešķir. Francijas Republika saistībā ar šiem kritērijiem izteica savu viedokli rakstveida procesa laikā un tiesas sēdē 2004. gada 3. martā.
- 96 Ar 2004. gada 16. jūnija rīkojumu Tiesa aicināja puses izteikt savu viedokli par to, vai gadījumā, ja tā konstatēs, ka dalībvalsts nav veikusi pasākumus, kas izriet no iepriekš taisītā sprieduma, un ja Komisija Tiesu būs lūgusi šai valstij piespriest kavējuma naudu, attiecīgajai dalībvalstij var piespriest maksāt naudas sodu vai vajadzības gadījumā pat attiecīgi naudas sodu un kavējuma naudu. Lietas dalībnieku viedoklis tika uzklauts tiesas sēdē 2004. gada 5. oktobrī.
- 97 No tā izriet, ka Francijas Republika varēja izteikt savu viedokli par visiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, kas nepieciešami, lai noteiktu tai pārņemto pienākumu neizpildes turpināšanos un nopietnību, kā arī attiecībā uz pasākumiem, kurus varētu veikt, lai izbeigtu šo pienākumu neizpildi. Pamatojoties uz šiem apstākļiem, par kuriem pastāvēja strīds, Tiesai piekrist noteikt atbilstošas finansiāla rakstura sankcijas atkarībā no pārlicināšanas un iebiedēšanas pakāpes, kādu tā uzskata par vajadzīgu, lai iespējami īsā laikā nodrošinātu minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma Komisija/Francija izpildi un izvairītos no analogu Kopienu tiesību pārkāpumu atkārtošanās.

Par šajā gadījumā atbilstošām finansiāla rakstura sankcijām

Par kavējuma naudas piespiešanu

- 98 Balstoties uz sava 1997. gada 28. februāra ziņojumā Nr. 97/C 63/02 par EKL [228.] pantā paredzētās kavējuma naudas aprēķināšanas metodi (OV C 63, 2. lpp.), Komisija izteica Tiesai priekšlikumu sakarā ar minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma Komisija/Francijs neizpildi piespriet Francijas Republikai kavējuma naudu EUR 316 500 par katru nokavēto dienu, sākot no tā pasludināšanas brīža šajā lietā un līdz minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francijs pilnīgai izpildei.
- 99 Komisija uzskata, ka piespriešana maksāt kavējuma naudu ir vispiemērotākais līdzeklis, lai iespējami īsā laikā izbeigtu pārkāpuma turpināšanos un ka šajā gadījumā kavējuma nauda EUR 316 500 apmērā par katru nokavēto dienu ir atbilstoša pārkāpuma smagumam un ilgumam, ievērojot prasības par efektīvu sankciju. Šī summa ir aprēķināta, reizinot vienotu pamata summu EUR 500 apmērā ar koeficientu 10 (skalā no 1 līdz 20) sakarā ar pārkāpuma smagumu, koeficientu 3 (skalā no 1 līdz 3) sakarā ar pārkāpuma ilgumu un koeficientu 21,1 (kas izriet no attiecīgās dalībvalsts iekšzemes kopprodukta un balsu skaita Eiropas Savienības Padomē), ar ko tiek saprasta arī attiecīgās dalībvalsts maksātspēja.
- 100 Francijas valdība vispirms atzīmē, ka nav pamata piespriet kavējuma naudu, jo tā pienākumus ir izpildījusi; pakārtoti tā norāda, ka prasītā kavējuma nauda ir nesamērīga.

- 101 Valdība atzīmē — kas attiecas uz pārkāpuma smagumu, tad 2000. gada 4. jūlija spriedumā lietā Komisija/Grieķija Komisija piedāvāja pielietot koeficientu 6, kaut gan toreizējā pienākuma neizpilde apdraudēja sabiedrības veselību un netika veikti nekādi pasākumi iepriekš taisītā sprieduma izpildei, taču šie abi elementi netiek attiecināti uz šo lietu. Tādējādi koeficients 10, ko šajā lietā ir ierosinājusi Komisija, nav pieņemams.
- 102 Tāpat Francijas valdība uzsver, ka vajadzīgajiem pasākumiem minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francija izpildei nevarēja būt tūlītēja iedarbība. Ņemot vērā neizbēgamu laika intervālu starp to veikšanu un to iedarbības seku jūtāmību, Tiesa nedrīkst ņemt vērā visu kopējo laika posmu starp pirmā sprieduma pasludināšanu un tagad taisīto spriedumu.
- 103 Šajā sakarā, ja skaidrs, ka kavējuma nauda ir piemērota, lai pienākumus neizpildošo dalībvalsti mudinātu izpildīt pienākumus iespējami īsā laikā (minētais 2003. gada 25. novembra spriedums lietā Komisija/Spānija, 42. punkts), jāatgādina, ka Komisijas priekšlikumi Tiesai nevar būt saistoši, tie var būt tikai derīga atsauce (iepriekš minētais 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā Komisija/Grieķija, 89. punkts). Īstenojot savu diskrecionāro varu, Tiesai piekrīt kavējuma naudu noteikt tādējādi, ka tā ir piemērota apstākļiem un ir atbilstoša konstatētajai pienākuma neizpildei un attiecīgās dalībvalsts maksātspējai (šajā sakarā skat. arī iepriekš minēto 2000. gada 4. jūlija spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 90. punkts, un 2003. gada 25. novembra spriedumu Komisija/Spānija, 41. punkts).
- 104 Šādā aspektā un, kā to savā 1997. gada 28. februāra ziņojumā piedāvājusi Komisija, pamatkritēriji naudas soda piespiedu iedarbības nodrošināšanai attiecībā uz vienotu un efektīvu Kopienas tiesību piemērošanu principā ir pārkāpuma ilgums, tā smagums un attiecīgās dalībvalsts maksātspēja. Piemērojot šos kritērijus, it īpaši ir jāņem vērā

tas, kādas ir pienākumu neizpildes sekas attiecībā uz privātām un sabiedrības interesēm un cik steidzami ir mudināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt tās pienākumus (iepriekš minētais 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā Komisija/Grieķija, 92. punkts).

105 Runājot par pārkāpuma smagumu un it īpaši pienākumu neizpildes sekām attiecībā uz privātām un sabiedrības interesēm, tad ir jānorāda, ka viens no kopējās zivsaimniecības politikas pamatelementiem ir racionāla, atbildīga un ilgstoša jūras resursu pārvaldīšana, pastāvot atbilstošiem sociāliem un ekonomiskiem nosacījumiem. Šajā kontekstā izšķiroša loma ir zivju mazuļu aizsardzībai, lai atjaunotu krājumus. Atbilstoši kopējai politikai paredzētu tehnisku saglabāšanas pasākumu neievērošana, jo īpaši zivju minimālā izmēra prasību neievērošana, tādējādi nopietni apdraud noteiktu sugu un noteiktu zivju vietu saglabāšanu un apdraud kopējās zivsaimniecības politikas pamatā esošā mērķa sasniegšanu.

106 Tā kā Francijas iestāžu veiktie administratīvie pasākumi efektīvi netika īstenoti, tie nemazina konstatētās pienākumu neizpildes smagumu.

107 Ņemot vērā visus šos elementus, koeficients 10 (skalā no 1 līdz 20) ir atzīstams kā atbilstošs pārkāpuma smaguma noteikšanā.

108 Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu ir pietiekami konstatēt, ka tas ir ievērojams, pat ja to aprēķina no Līguma par Eiropas Savienību spēkā stāšanās dienas un nevis no minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francijsa pasludināšanas brīža (šajā sakarā skat. arī iepriekš minētā 2000. gada 4. jūlija spriedumu Komisija/Grieķija, 98. punkts). Šādos apstākļos koeficients 3 (skalā no 1 līdz 3) ir atbilstošs.

- 109 Komisijas priekšlikums reizināt pamatsummu ar koeficientu 21,1, kam pamatā ir Francijas Republikas iekšzemes kopprodukts un balsu skaits Eiropas Savienības Padomē, ir piemērots risinājums, lai atspoguļotu šīs dalībvalsts maksātspēju, tajā pat laikā saglabājot saprātīgu atšķirību starp dažādām dalībvalstīm (skat. iepriekš minēto 2000. gada 4. jūlija spriedumu lietā Komisija/Griekija, 88. punkts, un 2003. gada 25. novembra spriedumu lietā Komisija/Spānija, 59. punkts).
- 110 Reizinot pamata summu EUR 500 ar koeficientu 21,1 (attiecībā uz maksātspēju), 10 (attiecībā uz pārkāpuma smagumu) un 3 (attiecībā uz pārkāpuma ilgumu), iznāk EUR 316 500 dienā.
- 111 Attiecībā uz laika posmu, par kādu kavējuma nauda ir piemērojama, tomēr ir jāņem vērā, ka Francijas iestādes ir veikušas administratīvus pasākumus, kas varētu tikt uzskatīti par pasākumiem to pasākumu ietvaros, kas vajadzīgi, lai izpildītu minētā 1991. gada 11. jūnija sprieduma lietā Komisija/Francija prasības. Tajā pat laikā nepieciešamie pielāgojumi salīdzinājumā ar iepriekšējo praksi nenorisinās tūlīt, un to iedarbība arī nav tūlītēja. Tā rezultātā iespējamo konstatējumu par pārkāpuma izbeigšanos var izdarīt tikai tā laika perioda beigās, kurā var izvērtēt visus sasniegtos rezultātus.
- 112 Ņemot vērā šos apsvērumus, kavējuma nauda ir nosakāma nevis par dienām, bet par katriem sešiem mēnešiem.
- 113 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Francijas Republikai ir jāmaksā Komisijai kavējuma nauda, ieskaitot to kontā "Eiropas Kopienas pašu līdzekļi", $182,5 \times \text{EUR } 316\,500 = \text{EUR } 57\,761\,250$ par katru sešu mēnešu periodu, sākot no šī sprieduma pasludināšanas brīža, jo tā šī sprieduma pasludināšanas brīdī nebija pilnībā izpildījusi minēto 1991. gada 11. jūnija spriedumu lietā Komisija/Francija.

Par naudas soda piespriešanu

- 114 Tādā situācijā, kāda tā ir šajā spriedumā, ņemot vērā faktu, ka pienākumu neizpilde kopš sprieduma taisīšanas, ar kuru tā sākotnēji tika konstatēta, ir turpinājusies ilgu laika posmu un, ņemot vērā attiecīgās privātās un sabiedrības intereses, pastāv nepieciešamība piemērot naudas sodu (skat. šī sprieduma 81. punktu).
- 115 Šīs lietas īpašie apstākļi tiek ņemti vērā, piespriežot Francijas Republikai maksāt naudas sodu EUR 20 000 000 apmērā.
- 116 Tādējādi Francijas Republikai jāsamaksā Komisijai naudas sods EUR 20 000 000 apmērā, naudas līdzekļus ieskaitot kontā "Eiropas Kopienas pašu līdzekļi".

Par tiesāšanās izdevumiem

- 117 Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Francijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **nenodrošinot Kopienu noteikumiem atbilstošu kontroli zivsaimniecības nozarē un**

nenodrošinot to, ka zivsaimniecības tiesiskā regulējuma pārkāpumi tiek izmeklēti atbilstoši Kopienu noteikumos paredzētajām prasībām,

Francijas Republika nav veikusi visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu 1991. gada 11. jūnija spriedumu lietā Komisija/Francijs (C-64/88), un tādējādi nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 228. pants;

- 2) **Francijas Republika Eiropas Kopienu Komisijai maksā kavējuma naudu EUR 57 761 250 apmērā par katru sešu mēnešu periodu no šī sprieduma pasludināšanas brīža, naudas līdzekļus ieskaitot kontā “Eiropas Kopienas pašu līdzekļi”, jo tā šī sprieduma pasludināšanas brīdī nebija pilnībā izpildījusi minēto 1991. gada 11. jūnija spriedumu lietā Komisija/Francijs;**
- 3) **Francijas Republika Eiropas Kopienu Komisijai maksā naudas sodu EUR 20 000 000, naudas līdzekļus ieskaitot kontā “Eiropas Kopienas pašu līdzekļi”;**
- 4) **Francijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]